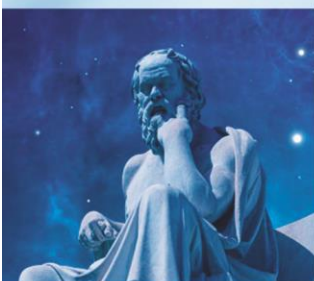

УНІВЕРСИТЕТ
ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВІ

ГУМАНІТАРНИЙ ПРОСТІР НАУКИ: ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

4 травня 2020 р.

Переяслав

№27

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВІ

Матеріали
XXVII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи»

4 травня 2020 року

Збірник наукових праць

Переяслав– 2020

УНИВЕРСИТЕТ ГРИГОРИЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВЕ

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav

Материалы
XXVII Международной научно-практической интернет-конференции
«Гуманитарное пространство науки: опыт и перспективы»
4 мая 2020 года

Materials
Of the XXVII International scientific and practical Internet-conference
«**Humanitarian space of science: experience and prospects**»
May 4, 2020

Сборник научных трудов
Collection of the scientific materials

Переяслав – 2020
Pereiaslav – 2020

«Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи»: зб. Матеріалів XXVII Міжнарод. наук. практ. інтернет-конф., 4 травня 2020 р. – Переяслав, 2020. – Вип. 27. – 220 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України, ректор Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Енсенів К.А. – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту історії держави КН МОН Республіки Казахстан;

Лукашевич О.М. – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та культури України Університету Григорія Сковороди в Переяславі, генеральний директор Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»;

Рик С.М. – кандидат філософських наук, доцент, проректор з наукової роботи Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Коцур В.В. – кандидат політичних наук, старший науковий співробітник відділу національних меншин Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Ф.Кураса НАН України, доцент кафедри політології Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Гайдаєнко І.В. – кандидат історичних наук, учений секретар Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»;

Вовкодав С.М. – завідувачий науково-дослідного сектора «Музей космоса» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»;

Лукашевич Ю.Л. – старший викладач кафедри професійної освіти Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Вовкодав В.О. – молодший науковий співробітник науково-методичного відділу охорони культурної спадщини Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав», відповідальний секретар редакційної колегії.

ISSN 2523-4900

© ДВНЗ «УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ
СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ»

«Гуманитарное пространство науки: опыт и перспективы»: сб. материалов 27 Междунар. научн.-практ. интернет-конф., 4 мая 2020 г. – Переяслав, 2020. – Вып. 27. – 220 с.

«Humanitarian space of science: experience and prospects»: materials of the 27 scientific-practical. Internet Conf., May 4, 2020 – Pereiaslav, 2020. – Vol. 27 – 220 Pages.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Коцур В.П. – доктор исторических наук, профессор, академик НАПН Украины, ректор Университета Григория Сковороды в Переяславе;

Есенев К.А. – кандидат исторических наук, старший научный сотрудник Института истории государства КН МОН Республики Казахстан;

Лукашевич О.М. – кандидат исторических наук, доцент кафедры истории и культуры Украины Университета Григория Сковороды в Переяславе; генеральный директор Национального историко-этнографического заповедника «Переяслав»;

Рык С.Н. – кандидат философских наук, доцент, проректор по научной работе Университета Григория Сковороды в Переяславе;

Коцур В.В. – кандидат политических наук, старший научный сотрудник отдела национальных меньшинств Института политических и этнонациональных исследований имени И.Ф. Кураса НАН Украины, доцент кафедры политологии Университета Григория Сковороды в Переяславе;

Гайдаенко И.В. – кандидат исторических наук, ученый секретарь Национального историко-этнографического заповедника «Переяслав»;

Вовкодав С.М. – заведующий научно-исследовательского сектора «Музей космоса» Национального историко-этнографического заповедника «Переяслав»;

Лукашевич Ю.Л. – старший преподаватель кафедры профессионального образования Университета Григория Сковороды в Переяславе;

Вовкодав В.А. – младший научный сотрудник научно-методического отдела охраны культурного наследия Национального историко-этнографического заповедника «Переяслав», ответственный секретарь редакционной коллегии.

EDITORIAL BOARD:

Kotsur V. – Doctor of History, professor, academician of the NAPS of Ukraine, Rector of the Hryhoriy Skovoroda University in Pereiaslav;

Ensenov K. – Candidate of History, senior research worked of the Institute of History of State KH MES of the Republic of Kazakhstan;

Lukashevich O. – Candidate of History, assistant professor of the Department of the Ukrainian History and Culture of Hryhoriy Skovoroda University in Pereiaslav, General Director of the National Historical and Ethnographic Reserve «Pereiaslav»;

Ryk S. – Candidate of Philosophy, assistant professor, vice-rector for scientific work of Hryhoriy Skovoroda University in Pereiaslav;

Kotsur V. – Candidate of Political Sciences, Senior Researcher of the Department of National Minorities of the Institute of Political and Ethnonational Studies named after I.F. Kuras of the National Academy of Sciences of Ukraine, Associate Professor of Political Science of the Hryhoriy Skovoroda University in Pereiaslav;

Gaidaenko I. – Candidate of History, Scientific Secretary of the National Historical and Ethnographic Reserve «Pereiaslav», Secretary of Council of Young Scientists of the University;

Vovkodav S. – Head of the research sector «Space Museum» National Historical and Ethnographic Reserve «Pereiaslav»;

Lukashevich Y. – Senior lecturer of the Professional Education department of the Hryhoriy Skovoroda University in Pereiaslav;

Vovkodav V. – Junior research worked of the National Historical and Ethnographic Reserve «Pereiaslav», Executive Secretary.

ISSN 2523-4900

©УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВЕ

©HRYHORIY SKOVORODA UNIVERSITY IN
PEREIASLAV

ЗМІСТ/СОДЕРЖАНИЕ/CONTENTS:	
СЕКЦІЯ: ГЕОГРАФІЯ І ГЕОЛОГІЯ	
<i>Грина Арсененко, Валентина Іванова, Ярослав Непица</i> МИСТЕЦТВО ТКАЦТВА СЕЛА ГУСАРКА БІЛЬМАЦЬКОГО РАЙОНУ, ЯК ЕЛЕМЕНТ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	9
СЕКЦІЯ: ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ	
<i>Олександра Гелета</i> ЩОДО ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	15
<i>Яна Козярська</i> ЩОДО ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ	20
<i>Вікторія Суботіна</i> СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА СОЦІАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	24
СЕКЦІЯ: ЕКОЛОГІЯ	
<i>Анна Дерман, Алина Мезяк, Виктор Шумак</i> КУРЕНИЕ КАК ФАКТОР ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ОПАСНОСТИ	29
<i>Daria Naumenko</i> THE WATER CALTROP IMPACT ON THE ECOLOGICAL STATUS OF RESERVOIRS IN UKRAINE	33
<i>Полина Савчук, Элина Несевера</i> ВЛИЯНИЕ АТОМНОЙ ЭЛЕКТРОСТАНЦИИ НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ	35
СЕКЦІЯ: ЕКОНОМІКА	
<i>Василина Гореча</i> ФІНАНСОВИЙ СТАН АТ «КРЕДОБАНК» НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ НОРМАТИВІВ ТА ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ	40
<i>Василина Гореча, Андріана Дрозд</i> LVIV CROISSANTS ЯК ОСНОВНИЙ ФРАНЧАЙЗЕР ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ	45
<i>Василина Гореча, Андріана Сегелин</i> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КРЕДИТНИХ СПІЛОК В УКРАЇНІ	50
<i>Руслан Греков, Владислав Юлдашев</i> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТОВАРОЗНАВСТВА	54
<i>Анна Дерман, Алина Мезяк</i> ДИНАМИКА ЗАНЯТОСТІ ТРУДОВИХ РЕСУРСОВ В РЕСПУБЛІКЕ БЕЛАРУСЬ	57
<i>Андріана Дрозд</i> FINScore ЯК ОСНОВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ВІДСТЕЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ	62
<i>Богдан Нсенгimana</i> КУЛЬТ ДЕНЕГ КАК ОДНА ИЗ ГЛОБАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ ПОСТИНДУСТРИАЛЬНОГО ОБЩЕСТВА	67

<i>Евеліна Родіонова</i>	
АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН»	72
<i>Єлизавета Сідякіна, Марія Хорова</i>	
ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ В ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ	77
<i>Діана Тетеря</i>	
МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ: ПРОФЕСІЯ СЬОГОДЕННЯ	81
<i>Орест Шумський, Наталя Попович, Ганна Сидорак</i>	
ІДЕНТИФІКАЦІЙНІ ЗНАКИ ДЛЯ МАРКУВАННЯ СУЧАСНОГО АСОРТИМЕНТУ ЖІНОЧОГО ШКІРЯНОГО ВЗУТТЯ	84
СЕКЦІЯ: ІСТОРІЯ	
<i>Ольга Брель</i>	
ЧИГИРИН У ПАНЕГРИКУ О. БУЧИНСЬКОГО-ЯСКОЛЬДА 1678 Р.	96
<i>Світлана Зубер</i>	
МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ СІКОРСЬКИЙ: ЩЕ ДЕКІЛЬКА СУБ'ЕКТИВНИХ ДУМОК	101
СЕКЦІЯ: КУЛЬТУРОЛОГІЯ	
<i>Алла Дмитренко</i>	
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ» В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МУЗЕЄЗНАВСТВО, ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВО»	107
<i>Міронова Тетяна</i>	
КОМУНІКАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ЯК ГОЛОВНИЙ ЧИННИК СПРИЙНЯТТЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ МИСТЕЦТВІ	112
СЕКЦІЯ: МЕДИЦИНА	
<i>Alhilali Ahmed Mohammed Kaayem, Nina Kanunnikava</i>	
STUDYING OF CHANGES OF LIVER FUNCTIONAL STATE INDICATORS IN THE BLOOD OF IRAQI PATIENTS WITH LIVER DISEASES	119
СЕКЦІЯ: МИСТЕЦТВО	
<i>Ілля Лашко</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ СОЛОМ'ЯНИХ ОБ'ЄМНИХ ВИРОБІВ У СУЧАСНОМУ ІНТЕР'ЄРІ	124
<i>Яна Лашко</i>	
ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ, РОЗПОВСЮДЖЕННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ І РЕСТАВРАЦІЯ ФЕРЕТРОНІВ ЯК ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПИ	129
<i>Наталія Мендерецька</i>	
РОЗВИТОК СКЛЯРСТВА НА ТЕРЕНАХ КАМ'ЯНЕЧЧИНИ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	134
СЕКЦІЯ: ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Роман Білик</i>	
ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОХОРОНИ ПРАЦІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	139

СЕКЦІЯ: ПЕДАГОГІКА

Юлія Богуславська СОЦІАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ СІМ'Ї ДЛЯ ПІДЛІТКІВ ТА ЮНАКІВ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ	145
Ірина Граничко ЗМІСТ ТА ФОРМИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА З СІМ'ЄЮ	151
Ганна Кіщенко ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНО-ІДЕОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	155
Неля Рішко ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ КОРЕКЦІЙНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	160
Дарія Хімич ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗУМОВОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ПІДЛІТКІВ: ОГЛЯД ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	164

СЕКЦІЯ: ПСИХОЛОГІЯ

Ніна Атаманчук ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ МОЛОДІ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ РЕСУРС АРТ-ТЕХНІК	168
Наталія Жиляк ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОМОТООРНИХ ЗДІБНОСТЕЙ СУБ'ЄКТА НА РІЗНИХ РІВНЯХ ПОБУДОВИ РУХІВ	170
Наталія Попадинець ТОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	175

СЕКЦІЯ: ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ

Влада Білогур, Вадим Бутенко, Богдан Ремез ОГЛЯД СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЛІДЕРСТВА В КОМАНДАХ З ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ	179
Оксана Ковальчук, Євген Гузій, Ілля Кучиренко ОСОБЛИВОСТІ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ СПОРТСМЕНІВ У БОДІБІЛДІНГУ	183
Оксана Ковальчук, Галина Третякова, Яна Рибалко СТАН ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ У БАСКЕТБОЛІ	187
Олена Котова, Олена Муріч, Віктор Ушаков ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	190
Максим Купресніко, Ганна Москальова, Єлизавета Ковальова ПРОФІЛАКТИКА ТРАВМАТИЗМУ В БАСКЕТБОЛІ ЗА ДОПОМОГОЮ ІЗОМЕТРИЧНИХ ВПРАВ	195

Олександр Майдебур

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ
КОЛЕДЖУ 200

Тетяна Христова, Олександра Діденко

РОЗВИТОК ШВИДКОСТІ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ
ЗАСОБАМИ ТАЕКВОН-ДО 206

СЕКЦІЯ: ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

Юлія Крапива, Анастасія Масленікова

ОБРАЗ ЖІНКИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ДВОХ КУЛЬТУР 211

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ГЕОГРАФІЯ І ГЕОЛОГІЯ

УДК 930.85(477.64)

*Грина Арсененко, Валентина Іванова, Ярослав Непша
(Мелітополь, Україна)***МИСТЕЦТВО ТКАЦТВА СЕЛА ГУСАРКА БІЛЬМАЦЬКОГО
РАЙОНУ, ЯК ЕЛЕМЕНТ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ
СПАДЩИНИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ**

У статті розглянутий об'єкт нематеріальної культурної спадщини Запорізького краю – «Мистецтво ткацтва села Гусарка». Даний об'єкт територіально відноситься до Більмацького району Запорізької області.

***Ключові слова:** мистецтво ткацтва, нематеріальна культурна спадщина, традиції, майстриня.*

The article deals with the object of the intangible cultural heritage of Zaporizhzhya region – «The Art of Weaving of Husarka Village». This facility is territorially related to the Belmaty district of Zaporizhzhya region.

***Key words:** weaving art, intangible cultural heritage, traditions, craftsman.*

Генеральна конференція ЮНЕСКО 1989 р., відзначивши соціальне, економічне і політичне значення фольклору в історії та сучасній культурі суспільства, визнала існування небезпеки, яка загрожує йому сьогодні, і рекомендувала усім країнам – членам ЮНЕСКО розробити спеціальні правові положення та плани організаційних заходів щодо збереження і захисту традиційної культури [2, с. 210]. Для України питання дослідження, збереження та популяризації фольклору набувають особливого значення, насамперед у зв'язку з могутнім духовно-творчим потенціалом української традиційної культури, яка є головним чинником морально-естетичного самооздоровлення, збереження і розвитку української мови, відродження національної свідомості, духовності народу, підґрунтям розвитку професійного мистецтва [6, с. 118].

Впливовим чинником для збереження нематеріального надбання Запорізького регіону, є Конвенція ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини (2003). Серед головних пріоритетів Конвенції є «забезпечення життєдіяльності нематеріальної культурної спадщини». Це, перш за все, дослідження її багатогранних аспектів, збереження для майбутніх поколінь, пропаганда її витворів, що відбуваються шляхом формальної та неформальної освіти [4].

На теперішній час в Запорізькій області зареєстровано 6 об'єктів нематеріальної культурної спадщини (НКС) України. Серед цих об'єктів чільне місце посідає – «Мистецтво ткацтва села Гусарка».

Ткацтво – один із найдавніших видів народного мистецтва, яке було поширене по всій Україні. Мистецтво ткацтва втілює в собі талант українського народу, його мудрість, розуміння краси і добра, його життєствердне світобачення, його історію.

Традиційно в Україні вважалось, що кожна жінка обов'язково повинна вміти ткати. У вільний від хліборобських клопотів час треба було багато встигнути, щоб навесні пишно прибрати до свята хату тканими килимами, скатертинами, ряднами, а незаміжнім дівчатам – підготувати зустріч дружок і сватів.

Тканини були важливою окрасою інтер'єру помешкання. Узорні рядна, покривала, килимки стелили на лави, постіль та підлогу, скатертинами вкривали столи. У кожній хаті був ткацький верстат. Ткали переважно жінки, а в тих місцевостях, де ткацтво перетворилося на промисел – і чоловіки. Це була важка, виснажлива праця, недарма народ склав прислів'я: «З ткача не буде багача» [5].

Протягом останніх ста років зберегли і розвивають традиції свого краю ткалі с. Гусарка Більмацького району Запорізької області. Основною територією поширення і є село Гусарка. Такий вид ткацтва, підбір кольорів, розмаїття візерунків не характерне ні одному з населених пунктів краю. Широкий розвиток народного ткацтва в селі зумовлений історичними, місцевими соціально – культурними та природно-географічними умовами.

Як свідчать історичні джерела на місті сучасного села до початку XIX ст. був постій гусарського полку (біля Кирилівської фортеці). Згодом, у 1807 році тут оселилися селяни – переселенці зі Смоленської губернії Гжацького, Смоленського та Краснинського повітів, які за своїм етнічним складом були білорусами. Пізніше тут оселилися вихідці з Чернігівщини, а згодом Польщі. Поселення трьох культур: української, російської і білоруської, вплинуло не тільки на мову, звичаї, обряди гусарківців, а й на декоративно-прикладне мистецтво, яким займалося майже все село. Виробляли полотно, сукно, мішки, рядна, серветки, скатерки, доріжки тощо. Виготовляли все це на замовлення сіл Царекостянтинівки, Кінських Роздор, Воскресенки. На ярмарки виробів не виносили, бо не було сировини [5; 8].

На початку XX ст., коли Олександрівська земська управа, вивчивши ткацьке ремесло в с. Гусарка, виділило 200 карбованців для навчання гусарських майстрів-кустарів новим технологіям в Полтавській школі мистецтв, яка на той час готувала килимарів для всієї України. З села до школи одним з перших направили Якова Гнатовича Слабишева, який повернувшись, почав майструвати і удосконалювати ткацькі верстати [8].

Найбільш популярне – човникове ткацтво з ручним перебором. Усім виробам притаманна підвищена декоративність геометричного орнаменту, що гармонійно поєднувався з рослинним (у переважній більшості квітковим). Тут існують і специфічні назви орнаментальних композицій: «бубни», «куб», «гуцулка», «смужка», «зірки», «хрестики», «зубці». Кольори збалансовані: яскраві не вихоплюються, а гармонійно сполучаються. Виразна декоративна мова цих виробів, гармонійна відповідність між матеріалом, формою, візерунком, кольором і структурою – свідчення глибокого розуміння ткалями художньої краси, результат мистецького досвіду, що передавався від покоління до покоління [3, с. 32].

Гусарківські майстрині за традицією використовували тільки натуральні матеріали: льон, коноплі, бавовну. Обробка льону, конопель, їх білення чи фарбування – складний і тривалий процес, яким займались місцеві жінки.

Хвилю піднесення мистецтво ткацтва переживало в 50–90-их рр. ХХ ст. У ті часи гусарські килими та доріжки демонструвалися в Москві та Києві, ними зацікавився і Художній фонд Української РСР. І це не випадково, бо їхні роботи позначені печаттю талановитості, великої старанності, гарного смаку [5].

Характерною особливістю мистецтва ткаць с. Гусарка є його невіддільність від щоденного практичного життя. Вони свідомо виготовляють не стільки твір мистецтва, скільки необхідну в побуті річ, яка завдяки довершеності, виразності, сприймається як мистецький витвір.

Для виготовлення ткацьких виробів гусарківські ткалі використовували велику кількість інструментів та приладдя, які до того ж мали свої регіональні специфічні назви: м'ялки для льону та коноплі, «*віртяно*» (веретено), гребінь, днице, «*прялка*» (прядка), «*основниця*» (прилад для снування ниток), «*матавіло*» (прилад для змотування ниток) «*вірстат*» (ткацький станок) тощо. На даному етапі здебільшого застосовують ткацький станок [5].

Сьогодні ткацтвом захоплюються всі, від малого до великого, тут не існує вікових обмежень. Вікові традиції ткацтва передаються від покоління до покоління в середині однієї сім'ї, так як передавався і ткацький верстат - від матері до дочки. Вік носіїв – від 50 до 85 років. Молоді майстрині мало займаються ткацтвом, тому що вони не вбачають в цьому перспектив розвитку. Якщо своєчасно не вжити заходів, то це ремесло взагалі може зникнути і стати історією [5].

Комунальний заклад «Більмацький районний краєзнавчий музей ім. М.Я. Гудини» Більмацької районної ради, який знаходиться в селі Гусарка, є зберігачем традицій ткацтва. В музеї налічується близько 40 ткацьких виробів та 90 експонатів ткацтва. Це вироби місцевих майстринь, ткацькі інструменти, два діючих ткацьких верстата та інше (рис. 1-2).

Рис. 1. Діючий ткацький станок в краєзнавчому музеї с. Гусарка (фото Сергія Томко) [8]

Рис. 2. Експозиція красназавчого музею з роботами гусарківських майстринь (фото Сергія Томко) [8]

Експонати музею є гарним матеріалом для розвитку туризму на об'єктах нематеріальної культурної спадщини Запорізького краю і є яскравим прикладом для національно-патріотичного виховання молоді. В туризмі відвідування об'єктів НКС проявляється у формуванні ціннісного відношення до культури свого та інших народів (особливо, які живуть в багатонаціональній державі), артефактах культурної діяльності, архітектурі, живопису і т. ін., розширюється коло справжніх цінностей, підвищується свідомість, стимулюється самовиховання, саморозвиток. Базовими компонентами виховання засобами туризму з використанням об'єктів НКС є: виховання духовної особистості; потреба в їх пізнанні та спілкуванні з ними; потреба у перетворюючій діяльності; сприйняття навколишнього світу; благотворний вплив культурного середовища; залучення населення до здорового способу життя, сукупності фізичного і духовно-морального виховання [1, с. 23].

Значну роботу по збереженню і популяризації ткацтва в с. Гусарка здійснила директор музею – Красик Валентина Петрівна (15.07.1971-08.02.2017). Вона вважала, що для розвитку ткацтва в районі необхідно розробити районну програму розвитку ткацтва в с. Гусарка та передбачити відповідне фінансування із залученням додаткових джерел. Мріяла також Валентина Петрівна про приміщення для занять та придбання нових ткацьких верстатів [5].

З метою популяризації ткацького мистецтва в одному із залів музею розгорнута постійнодіюча експозиція ткацьких виробів. Проводяться тематичні екскурсії, уроки для учнів шкіл, виховні заходи, творчі зустрічі з

майстрами. Періодично організуються майстер-класи, до яких залучаються як доросле населення, так і учнівська молодь.

Мистецтво ткацтва популяризується шляхом проведення різноманітних виставок не тільки в музеї, а й далеко за його межами. Так, у травні – червні 2002 р. с. Гусарка представляло Запорізьку область у Всеукраїнській акції «Мистецтво одного села». В Палаці мистецтв «Український дім» Національного комплексу «Експоцентр України» (м. Київ) в одному з павільйонів гусарківські майстрині демонстрували свої вироби. Відвідувачі були в захваті від побаченого. У цьому ж році був виданий інформаційний буклет «Мистецтво ткацтва с. Гусарка».

У 2011 р. музей взяв участь у виставці «Різноманітність ткацьких виробів півдня України» в рамках III Всеукраїнського музейного фестивалю (м. Дніпропетровськ).

У 2016 р. Гусарка зайняла третє призове місце у Всеукраїнському конкурсі «Незвичайні села України».

У 2018 р. проєкт «Сільський Ревізор» присвоїв селу Гусарка Більмацького району звання «Ремеслове село 2018 року» [7].

Гусарківські килими і доріжки експонуються на щорічному Покровському ярмарку (м. Запоріжжя), міжрегіональному фестивалі «3 прабатьківських криниць» (смт Більмак, Запорізька обл.), міжнародному фольклорно-етнографічному фестивалі «Гусарська бульба» (с. Гусарка). Сучасні твори дизайну текстилю дедалі частіше стають експонатами традиційних і нетрадиційних експозицій виставок та елементами інсталяцій.

У вересні 2016 р. мистецтво ткацтва села Гусарка Більмацького району внесено до обласного орієнтовного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини (рішення обласної комісії №2 від 20.09.2016). Наразі продовжується робота по вивченню та збереженню цього виду мистецтва [5].

Як відзначас, О.В. Нестеренко наразі триває робота з інвентаризації елементу «Мистецтво ткацтва села Гусарка» та просування його до Національного реєстру та міжнародних списків [6, с. 122].

Мудреці стверджують: «Життя коротке – мистецтво вічне», але не треба забувати, що «вічності» мистецьким творам додає невтомна праця носіїв живої спадщини людства, яких потрібно підтримувати для збереження спадковості поколінь.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Арсененко І.А. Сучасні аспекти використання нематеріальної культурної спадщини в туризмі / І.А. Арсененко, Л.М. Донченко // Нематеріальна культурна спадщина як сучасний туристичний ресурс: досвід, практики, інновації: тези доповідей II Міжнар. наук.-практ. конф.- фестиваль, Київ, 25-26 жовтня, 2018 р. – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2018. – С. 23–27.
2. Арсененко І.А. Геопросторове розміщення об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та їх значення для розвитку туризму у світі / І.А. Арсененко, Л.М. Донченко, І.А. Донець, О.М. Левада // Вісник Херсонського державного університету. Серія: географічні науки. – Вип. 9. – 2018. – С. 210–218.

3. Дякова Н. Гусарська веселка килимів / Н. Дякова, С. Латанський // Народне мистецтво. – 2005. – №1-2. – С.32–34.
4. Імплементація Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини: підсумки та перспективи: Зб. наук. праць за матеріалами II Всеукраїнської наук.-практ. конф., Київ, 16 грудня 2016 р. / Заг. ред. О.А. Буценко. – К.: НАКККМ, 2016. – 136 с.
5. Мистецтво ткацтва с. Гусарка Більмацького району знаходиться під загрозою зникнення [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zomc.org.ua/nematerialna-kulturna-spadhina/perelik-elementiv-nks/item/1711-tkatstvo-sela-husarka-bilmatskoho-raionu-pid-zahrozoiu-znyknennia>.
6. Нестеренко О.В. Нематеріальна культурна спадщина Запорізького регіону: збереження і популяризація / О.В. Нестеренко // Краєзнавство Запоріжжя. – Вип. 2. – 2017. – С. 118–122.
7. Село Гусарка отримало звання «Ремеслове село 2018 року» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.zoda.gov.ua/news/41640/selo-gusarka-otrimalo-zvannya-remeslove-selo-2018-roku.html>.
8. Шак В. Гусарка: невероятные истории самого невероятного села Украины [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zurnalist.io.ua/s2434826/gusarka_neverojatnye_istorii_samogo_neverojatno_go_sela_ukrainy.